

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

1923-рэ ильзым
Гъэтхалэм
Къыщегъэжъагъэу къыдэкъы

№ 137 (21626)

2018-рэ ильз

Гъубдж

Шышъхъэйум и 7

ОСЭ Гъэнэфагъэ ииэп

Къыхатыутыгъэхэр ыкъи
нэмикъ къэбэрхэр
тисайт ижүүлтээштыг

WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ макъ

Голос
адыга

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Огъур фэлорышлагъ

Блэкыигъэ ильзым коцым ыуасэ зэрэцыкъугъэм чыгулэжъхэм мымакъеу зэрар аригъэшыгъ. Мыгыи ащ фэдэ гумэ-
къыгъо хэхъанхэм тещинихъэхэу лэжыгъэр ыахыжыгъ, ау мы мафэхэм кызэрэлэгъуагъэмкъэ, зэрэмьгугъагъэхэу
хъугъэ.

Мыгъэрэ гъэмэфэ фабэм зэ-
рэдунаеу пюми хъунэу, зэлти-
къугъ. Ошхыр зэрэмакъэм, ащ
фэдэу температурэр лъагэу
зэрэдэкъоягъэм лэжыгъэхэм
нахьбэу зыщапыльхэ къералы-
гъуабэм огъур къафиҳыгъ. Урысые Федерацаем имэкъумэц
субъектхэри ахэм къахеубытэх.
Огъум ыпкъ къикъыкъе мыгъэ
коцур дунэе бэдзэршыпэл ѿн-
мэкъен ищынагъо ѿн-хъугъэ
ыкъи ащ ыуасэ ош-дэмьшэу
дэктюеним ар фэлорышлагъ.

Гупчэ СМИ-м къызэрраты-
гъэмкъе, дунэе бэдзэршыпэл
ми, Урысыем ибэдзэршыпли
лэжыгъэр къашылэпэлгъ. Дол-
ларкъе къалтытээ, зы коц то-
нным 217-рэ ыосагъяу, 235-м
нэсэу дэктюягъеу къаты. Урысые
Федерацаем зы тоонным сомэ
мини 10,5 — 12-м ѿн-сэсигъ.
Ар лэжыгъэр зыщэфыщхэм,
анахъэу чыгулэжъеу ыуихыжы-

гъэр ыузыгъекъын фаехэмкъэ
зэрэнхах федэм щеч хэльэп,
ау...

Специалистхэу лэжыгъэм
ыуасэкъе анализхэр зышыхэрэм
джыри уасэр дэктюеши тары
кызэралорэр. Урысыем и Кыблэ
нахь псынкъэжъеу къышы-
лэпэлтэштэу прогноз къашы.
Лэжыгъэхэмкъе Урысые Сою-
зым итхамати щаклохэмкъэ
лофхэр нахьшыу зэрэхъгъэм
дирегъаштэ, ау уасэр джыри
нахь дэктюеним ежэхээ, федэ
ямылэу къэнэнхэм ищынагъо
зэрэшылэри къыдальтиэн фаеу
зэрэштыр къегъэтхы. Лэжыгъ-
гъеу зэкъе зэрэдунаеу ѿн-
хъажыгъэр зыфэдизымрэ іспэ-
чэгъянэу ѿн-шылэштимрэ икъоу
къельгъомэ, коцым ыуасэ мы-
бэдэдэми, ау уасэр ехъижынкъе
ишынагъо арь къызэрилорэр.

Адэ коцур джыдэдэм пщэмэ
нахьшыу, хъауми ыуасэ джы-

ри нахь дэктюенеу гугъаплэ-
щыла? Мы улчир яттыгъ Адыгэ-
им ичыгулэжъхэм, испециа-
листхэм. АР-м мэкъу-мэшым-
къе и Министерстве гъомылапхъэ-
хэмкъе ыкъи перерабатывающэ
промышленностымкъе иотдел
испециалистхэу гущылэгъэ ту-
зыфхъугъэхэр джэуапеу къа-
тыштим нахь фэсакъыгъэх,
уасэр джыри дэктюеши таубы-
тагъэ хэльэу ыауагъэп. Ау
ахэм лъашеу къэмьлэпэлжы-
гъэм, къэмьлэптуулыжыштэу арь
зэральтиэрэр.

Чыгулэжъхэр сидигъокъи
лофхэм язынет нахь ѿн-
хъажыгъэр зыфэдизымрэ іспэ-
чэгъянэу ѿн-шылэштимрэ икъоу
къельгъомэ, коцым ыуасэ мы-
бэдэдэми, ау уасэр ехъижынкъе
ишынагъо арь къызэрилорэр.

Чыгулэжъхэр гущылэгъэ ту-
зыфхъугъэхэр пае, про-
центи 10,5-рэ нахьшыбэ зыхэмь-
лым соми 9,2-рэ, процент 13-м
къыщымыкъэрэм соми 10,8-рэ
ыуас. Чыгулэжъхэм япрогнозхэр
нахьшыу. Лэжыгъэм ыуасэ
зэрэдэкъоягъэм зэргийгушохэ-
рэр аушэфыгъэп, ау коцур
иуагъекъынэу гүлэхэрэп.

— Джыри нахь къызэрэлэ-
пэлтэштим щеч хэльэп, — ыуагъ
Адыгэим анаха лэжыгъэ бэ-
гъуагъэ ѿн-хъажыгъэрэ, зы-
коц гектарым центнер 76-м
ехъоу къызэрэлэгъеу Зэээрэхэ
Аслын. — Коцур иуагъекъынэу
умыгулэм нахьшыу сэ сэлтэйтэ.

Ащ дырагъаштэ нэмикъхэу
гущылэгъэ тузыфхъугъэхэм, уасэр
зэрэдэктюеши тонн миллионы
100-м къыщымкъэрэм.

Адыгэир штээмэ, ащ ичыгу-
лэжъхэм ыауагъыгъэрэстэ
къызэрэлэгъеу сэлтэйтэ.
Адэ коцур джыдэдэм пщэмэ
нахьшыу, хъауми ыуасэ зэлъы-

хъэ. Ау, лэжыгъэхэмкъе Уры-
сыем и Союз уасэхэмкъе бэ-
дээршыпэл зэнэкъою ильз
цыфхэм зыпарэки иягъэ ямы-
кыштэу, хъалыгъум ыуасэ ко-
цым ыуасэ ащ фэдизэу емы-
лэтыгъэу арь къызэрилорэр.

УФ-м мэкъу-мэшымкъе и Ми-
нистерстве къызэрэлэгъеу
коцур мыгъэ къэралыгъом ѿн-
хъажыгъэр зыфэдизымрэ тонн
миллионы 100-м къыщымкъэрэм.
Адыгэир штээмэ, ащ ичыгу-
лэжъхэм ыауагъыгъэрэстэ
къызэрэлэгъеу сэлтэйтэ.
Адэ коцур джыдэдэм пщэмэ
нахьшыу, хъауми ыуасэ зэлъы-

хъэ. Ау, лэжыгъэхэмкъе Уры-
сыем и Союз уасэхэмкъе бэ-
дээршыпэл зэнэкъою ильз
цыфхэм зыпарэки иягъэ ямы-
кыштэу, хъалыгъум ыуасэ ко-
цым ыуасэ ащ фэдизэу емы-
лэтыгъэу арь къызэрилорэр.
УФ-м мэкъу-мэшымкъе и Ми-
нистерстве къызэрэлэгъеу
коцур мыгъэ къэралыгъом ѿн-
хъажыгъэр зыфэдизымрэ тонн
миллионы 100-м къыщымкъэрэм.
Адыгэир штээмэ, ащ ичыгу-
лэжъхэм ыауагъыгъэрэстэ
къызэрэлэгъеу сэлтэйтэ.
Адэ коцур джыдэдэм пщэмэ
нахьшыу, хъауми ыуасэ зэлъы-

хъэ. Ау, лэжыгъэхэмкъе Уры-
сыем и Союз уасэхэмкъе бэ-
дээршыпэл зэнэкъою ильз
цыфхэм зыпарэки иягъэ ямы-
кыштэу, хъалыгъум ыуасэ ко-
цым ыуасэ ащ фэдизэу емы-
лэтыгъэу арь къызэрилорэр.

ХЪУТ Нээсэл.

Псыыгыпшэр зэтырагъэуцожьишт

Краснодар псыыгыпшэм икъокыпшэ лъэнокъокэ щылэхьэу «Щыкъ кэйкэ» заджэхэрэм изэтегъэуцожын Адыгейм шырагъэжьагь.

домствэм епхыгь нахь мышэм, ашт игъэкъэбзэн Адыгеймкэ шох зимиш юф. Ашт цыфхэри, республикэм ипащхэри ымыгъэгумэкынхэ альэкъигъэп.

— Мы псуаульэр зэтебгъэуцожын фаеу зэрэштыр мызэу, мытлоу Краснодар псыыгыпшэм и Гээлорышланш кыншыслэтигь, — ытуагь АР-м и Лышъхъэу Күмпшыл Мурат. — Джи мари ашт игъэкъэжын пэуухащт мылькур федеральна бюджетым кыххэгъэу катаупшишт. Псыыгыпшэм и участкэу километри 8,5-рэ Красногвардейскэ районим ыльэнокъокэ ильэспилым кыкъоцзыпкэ рагъэуцожьишт. Ашт псыыгыпшэр псуутэ мыхъунымки, псыр кымыунымки, экологиим иягэе емыкынумки шуагьэ кытышт.

Джыри бэдзэогьу мазэр имыкызэ Красногвардейскэ район администрацием ипащэу Осмэн Альберт, Краснодар псыыгыпшэм и Гээлорышланш ипащэ илэнатшэ зыгъэцэлэгорэ Владимир Грищенкэр ыкъи АО-у

«Донтрансгидромеханизация» зыфиорэм ипащэу Андрей Андросовыр юфэу щызэшохыгъэн фаехэм зэдатегуцшэгъягъэх. Мазэу кынхъагъэм яюфшэн рагъэжьагь, чыпшэ агъекъэбзэштим техникэу яшкагъэр кынрафыллагь, юф щызышэштхэр зэрысштхэр агъехъазырыгъэх.

Псыыгыпшэм игъэкъэбзэжын ильэспилым тельтигээ, юфшэнхэр чэзыу-чээзьюу зэтевтугъэх. Мы ильэсым псычлэгъым щызэтэрихъэгъэ ятлэр зыщаугъоищтыр агъэпсышт. Пстэумкыи псыыгыпшэм изэтегъэуцожын сомэ миллионы 150-рэ пэуухащт.

1940-рэ ильэсир ары ар загъэпсыгъагъэр. А лъэхъаным ар псеольэ инэу ыкъи мэхъанэшхо ратэу щыгъигь. Мэкъумэшхыизмэтымкэ, анахъэу пындлэжыннымкэ, хэтэрхыкхэм якъэгъэкынкэ, зерашагъэфедэштгээ имызакьоу, Хэгъэгу зэошхом ильэхъани къашхъэгъагь. Юфхэм язытет ельвы-

тыгъэу псыр рагъэчыжьыштгэвь икъеклон зэпагъэуцожьишт.

Уахътэ зытешшэм псыхъоу Шыхъэгуащэ шоуу кынхъихэрэм ыкъи цыфхэм зэрарэу ри гъэкъихэрэм апкъ кыкъи, Щыкъ кэир Краснодарскэм кынхэдэгъэу, псеупшэу кынпэуульхэми акъелъадэу хуугъэ. Арыш, псыыгыпшэр псуутэ мыхъунымки, псыр кымыунымки, экологиим иягэе емыкынумки шуагьэ кытышт.

Юфыгъо шъхъацхэм атегуущылагъэх

Зидунай зыхъожхэрэм япчагъэ нахь маклэ шыгъэнным фэйорышшэхэрэ юфхъабзэхэм ягъэцэлэн фэгъэзэгъэ республикэ межведомственне комиссием ичэзыу зэхэсигьо мы мафэхэм щылагь. Ар зерищагь Адыгэ Республиком и Премьер-министрэ игуадзэу Наталья Широковам.

Демографиим ыльэнокъокэ юфхэм язытет зыфэдэм кынхэгъигъигэ АР-м псауныгъэр къэххумэгъэнымкэ министрэм игуадзэу Емтэль Оксанэ. Ашт кынхэриуагъэмкэ, 2018-рэ мэзихым Адыгейм нэбгырэ 2117-рэ кынхъихъу. Блэкъигъэ ильэсим мыш фэдэ уахътэм егъэшагъэмэ, ар нэбгыри 161-кэ нахь макл. 2017-рэ ильэсим пчагъээр нэбгырэ 2278-рэ республикэм кынхъихъу.

— Зидунай зыхъожхыгъэхэм япчагъэ кынхъигъигэ, — кынхъигъигэ Емтэль Оксанэ. — Мынэ щылэ мазэм кынхъигъигэу мэкъугыум нэс уз зэфэшхъафхэм апкъ кынхъигъигэ нэбгырэ 2832-мэ ядунай ахъожыгъ. Блэкъигъэ ильэсим егъэшагъэмэ, пчагъээр нэбгыри 164-кэ нахь маклэ хуугъэ. 2018-рэ ильэсим апэрэ мэзихым кынхъигъигэ Адыгейм зидунай щынхъожхыгъэхэр нэбгырэ 715-кэ нахьын кынхъихъу.

Зэфэххысийхъэу ашыгъэхэм кынхэриагъэгъигъэмкэ, адэбзым ыпкъ кынхъигъигэ зидунай зыхъожхыгъэхэм япчагъэ проценти 5-кэ нахьын хуугъэ. Блэкъигъэ ильэсим мыш фэдэ уахътэм егъэшагъэмэ, мы

узым аджал кынхъигъигэхэр нэбгырэ 24-кэ нахьын. Жын къэшэнным епхыгъэхэх эзхэм арлыкъигъэхэрэм япчагъи, 2017-рэ ильэсим егъэшагъэмэ, нэбгырэ 24-кэ нахьын хуугъэ. Зэхэсигьом кынхэриагъэхэрэм япчагъэ нахь макл шыгъэнным пае узхэр кынхъигъигэхэр, ахэм зашшуухъумэнным пае пшэнхэ фэе

пшёоригъэш юфхъабзэхэм цыфхэр ашагъэгъуазэх. Къудажхэм ашыпсэухэрэм япсуныгъэ изытет зууплэккүштхэ бригадэхэр makloх, диспансеризация цыфхэм арагъэклу. АР-м медицинэ профилактикахэмкэ и Гулчэ скрининговэ улэккүнхэр нэбгырэ мини 2-м ехъумэ афашыгъ.

Адыгэ республикэ клиническэ сымэджэштим ыкъи Адыгэ ре-

цыфхэр щынэгъончэу зеконхэм фэйорышшэрэ юфхъабзэхэу зэхажэхэрэм къатегуущылагь Урысые Федерацием хэгъэгү клоц юфхэмкэ и Министерствэгэ гъогурыкхонир щынэгъончэнымкэ икъэралыгъо инспекции АР-мкэ и Гээлорышланш ипащэ игуадзэу Мамыкъо Казбек.

Наталья Широковам игуущиэ кынхэриагъэхэрэм япчагъэ нахь макл шыгъэнным фэйорышшэхэрэ унашхэр Адыгэ Республиком и Лышъхъэу Күмпшыл Мурат кынхъигъигэ. Мынэ фэгъэзэгъэхэ ведомствэхэри, къоджэ-псэупшэхэм япчагъэхэри ахэр зэрифэшшуашэу гъэцэлэгъэхунхэм лыгъиплэнхэ фэе.

Ашт нэмыкъеу, хэбзэ къулыкъум юф щынхъигъэхэрэм диспансеризация акъуным министерствэхэм ыкъи къоджэ-псэупшэхэм япчагъэхэм анаэ тырагъэтинэу Наталья Широковар къяджагь.

Гъонэжхыкъо Сэтэнай.

Сурэтыр лэшьинэ Аслъян тырихыгъ.

Лъэпкъ шэжьыр, археологиер, уахътэр

Цыфыбэ къяулэ, яшуагъи арагъэкъы

АР-м медицинэ профилактикэхэмкэ и Гупчэ 1996-рэ ильэсүм кыщыублагъэу юф ешэ. Адыгейим псауныгъэр къэухъумэгъэнымкэ и Министерствэ иунашьоклэ ар зэхащагь. Непэрэ мафэм ехуулэу анах лъэныкъо шъхьаэхэу Гупчэм юф зыдишэхэрэм защидгээгъозагь, иврач шъхьаэу Мэт Заремэ гущыэгъу тыфэхъу.

— Адыгейим щыпсэухэрэ цыфхэм сид фэдэ фэло-фа-шэхэр яжкугъэгъотыхэрэ?

— Физическая культура и спорт якынхам, яоффэм язытет тыйыгылэныр пшьэрль шъхьаэу тилемэх ашыц. Тигупчэ иучет хэтхэм ильэс къэс игъекотыгъэ медицинэ улъэкунхэр афызэхэтэшх ыкын нэужым зэнэхъохуухэм, юфтхабзэхэм ахэлэхъэнх фитынгъэ ятэти. Республика щыпсэухэрэ цыфхэм инфекции зыхэмийн узхэр къямыузынхам, япсауныгъэ псыхъагъэнэм пае пешорыгъэ юфтхабзэхэр зэхэшгъэнхэр АР-м медицинэ профилактикэхэмкэ и Гупчэ юф зыдишэхэрэ лъэныкъохам ашыц.

— Шуулофшэн зэрээх-шүүцэрэр нах игъекотыгъэ кытфэхуятууда...

— Тишиольыр щыпсэухэрэ цыфхэм япсауныгъэ къаухумэным ыкын ар агъэптийнэм фэгъэхыгъэу гущыэгъу тафэхъу, ашхырэм, физкультурэм пылынхам, апкыышол апсыхамын екъоллэкэ тэрэс фыряялэнэм иамалхэр зетхъэх. Узхэр къямыузынхам, шьбж зэфшхъафхэр атешагъэх мыхъунымкэ пешорыгъэ юфтхабзэхэр зэхэтэшх. Мыш фэгъэхыгъэе буклетхэр, тхъапхэр къыдэхэтэгъэх, ахэр цыфхэм алтытэгъээсих.

Спорт медицинэ ыкын іэзэн физкультурэм, медицинэ профилактикэхэмкэ отделениехэр, псауныгъэм игупчэу ныбж зиэхэм атегъэпсихъагъэр тиучреждение хэтых. Ахэм терапевтым, педиатрэм, психиатр-наркологым, кардиологым, диетологым юф аашшэ. Джаш фэдэй іэзэн физкультурэм ыкын спорту медицинэ афытгээпсихъагъэр врачхам, нэмых лъэныкъохам афэгъээзэгъэ специалистхэм тигупчэ юф щашшэ.

— Спорт медицинэм иучет нэбгырэ тхъапша хэтых?

— Спорт ыкын іэзэн физкультурэм ятделение иучет спортомин нэбгырэ мини 3-м ехъу хэтых. Аш хэхъэх тиреспубликэ ыкын УФ-м яхэшыгыгъээ командэхэр, олимпийскэ резервым иреспубликэ ыкын къэлэ спорт еджаплэхэм ачлэсхэр, адыгэ къэралыгъо университетым физическе культурырэмрэ дзюдомрэх и Институт истудентхэр, Пшызэ шьольыр ит спорт организациехэм ялтыклохэр. Аужырэ ильэситфым къыклоц и отделением нэбгырэ мини 72-рэ къеоплагь. Иэзэн физкультурэмкэ ыкын массажымкэ нэбгырэ мини 3-м ехъум япсауныгъэ щызэтырагъэуожьыгъ.

— Псауныгъэм и Гупчэ сидэүүтэу иоффшэн зэхи-щэра?

— 2010-рэ ильэсүм къищэгъэхъагъэу АР-м медицинэ

къеоплагъэхэм япсауныгъэ къаухумэным фытгээпсихъэгъэ хэушхъафхыгъээ план зэхагъууцо. Гупчэм иоффшэн зыщыригъэхъагъэм къыклоц нэбгырэ 30716-мэ улъэкунхэр акугъэх.

— Гупчэм юф щызышэх-эрэ специалистхэм республиком ит районхэр къаклу-хъэх, цыфхэм улъэкунхэр афызэхъащх. Аш фэдэ шыкъэм шууагъэ къыхъэу ольыта?

— 2011-рэ ильэсүм къищэгъэхъагъэу Гупчэм испедиалистхэм республикэм ит муниципальне образованиехэм япсауныгъэм и Мафэ ашызэхшэ, цыфхэу ашыпсэухэрэм япсауныгъэ изытет аулъэкү. Джаш фэдэу республикэм икъэлэ гупчэ иорганизациехэм къаклухъэх, ахэм юф ашызшынхэрэм улъэкунхэр арагъэшх. Псауныгъэм и Мафэ къыдыхэлъятаагъэу цыфхэу къы-

яэхэу къыхэдгээшыгъэмэ, нахь игъекотыгъэ улъэкунхэр псауныгъэм и Гупчэ щакунхэр альэкынэу ишкылэгъэ тхъапэхэр ятэтих.

— Ныбжыкъэхэм япсауныгъэ изытет анаэ тирагъэтын фэйорышиэрэ юфтхабзэхэр республикэм щызэх-шьоцхэ?

— АР-м медицинэ профилактикэхэмкэ и Гупчэ анахэу ынааэ зытыригъэтхэрэ лъэныкъохам ашыц ныбжыкъэхэр япсауныгъэ изытет лыылъэнхэр. Тутын ешьоным, наркотикхэм, шён пытэхэм апшагъэх мыхъунхэм апае къэлэ-еджаклохэм, студентхэм заутгэгъакэ, гущылэгъу тафэхъу. Гъэмафэм къэлэцыклю зыгээпсэфыпэ лагерхэу «Кавказ», «Лань», «Горная» зыфиохэрэм тиспециалистхэр ашылагъэх. Ныбжыкъэхэм ахэр адэгүүшилагъэх. Алерэ 1996-рэгээр яшылэхэрэм пшьэрль шъхьаэу яи. Аужырэ ильэситхэм къыклоц телефоном нэбгырэ 6404-рэ къитеуагь. Урсые къэлэцыклю зыхъэшэгъу телефоном пстэумки нэбгырэ 1303-мэ зыкыяфайзэагь. Еж-ејырэу заукыжынхам пае чыпэ къин ифагъэх нэбгырэ 277-мэ гущылэгъу афэхъуугъэх.

— Къэбарлыгъээс амалым илъиклохэм яшуагъэ кы-шьокла?

— Къэбарлыгъээс амалым илъиклохэм гупчэм чанэу юф адешшэ. Тутын ешьоным, наркотикхэм апшүүхэгъээным, псауныгъэм изытет республикэм щыпсэухэрэ цыфхэр нахь игъекотыгъэу лыылъэнхэм, апкыышол апсыхамын, уз зэфшхъафхэм защаухумэнхэм афэгъэхыгъэ лэнэ хъурахэр, юфтхабзэхэр зэхэтэшх, ахэм журналистхэр къяэгъэблагъэх. Къэбарлыгъээс амалым илъиклохэм яшуагъэкэ цыфхэм талъэлсэ, ахэр зыфэсакыжынхэм фэтэшх. Хэти ипсауныгъэ ежь ынэ иль. Ар къуухумэнхэм, ыкыышол ыпсыхамынхэм тэ 1996-рэгээр тыфэхъу.

— Тхъауегъэпсэу гущылэгъу укызыэрэтфэхъуугъэмкэ.

**Дэгушылагъэр
Гъонэжьыкъо Сэтэнай.**

профилактикэхэмкэ и Гупчэ хэтэу псауныгъэм и Гупчэ юф ешэ. Аш ныбж зиэ цыфхэм зыфагъэзэн альэкыщ. УФ-м щыщэу паспортырэ страховой медицинэ полисимрэ ыыгъхэу къаклорэм скрининговэ улъекунхэр къыфашыщых. Джаш фэдэу псауныгъэм и Гупчэ

тэоллагъэхэм ялтыдэклиа, къащчырэр, ялъэгагъэ, агу искрининг тэшши. Терапевтым, медицинэ психологым гущылэгъу афэхъунхэ амал яи. Мыш фэдэ юфтхабзэхэр зэхэтгэгъэхэм яшуагъэкэ нэбгырэ мини 10-м ехъум япсауныгъэ изытет тыуплъекү. Ахэм уз горэхэр

Уахътэр, хъугъэ-шагъэхэр, цыфхэр

Зэлъэпкъэгъухэр зэфэзыщэрэ псэупI

Адыгэ къуаджэу Мэфэхъаблэ щыкъогъэ зэхахъэм къышаатыгъэхэ льэпкъ юфхэр щылэнгъэм епхыгъэх. Шыхъенхыгъэ зэдэгүүщүэгъухэм, псэ зыптий зэлукъэгъухэм шуагъэ къатыштэу тэгугъэ.

Адыгэ Республикэм и Парламент и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр Косовэ къикъыжыгъэхэ тильэпкъэгъухэр щылэнгъэм хэгъозагъэхэу ятарихъ чыгу рэхъятыгъэ зэрэцгэхэхэе къытегущыагъ. Цыфхэм япсэукэ нахьышу шыгъэним чанэу хэлажъехэу, общественнэ шыгъэним чанэу хэлажъехэу Хыдзэл Абдулахъэр Хасаны Мыхъамэтэ республикэм и Парламент иштихъу тхъылхъэр къартижъыгъэх.

Адыгэим льэпкъ юфхэмкэ, Икъыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адьрээ эз-пхыныгъэхэмкэ ыкы къэбар жуугъэм иамалхэмкэ и Комитет итхъаматэу Шыхъэлхъо Аскэр зэхахъэм адьгабзэки, урысыбзэки къышыгушыагъ.

гъээзет къышыхэтыутыгъэш, гумэкъыгъохэм, мурадхэм зафэдгээз тшойгъу.

Мэфэхъаблэ щыщэу Цэй Хындаз Хэкужъым къэзыгъэзэжъигъэхэм ящылакэ нахьышу ашыннымкэ законыкэ штэгъэн фауе ылъытагъ. Зэхахъэм хэлажъехэрэм аш дырагъэштагъ.

Спорт псэуальэхэр

Футбол щешэнхэу стадион дахэ Мэфэхъаблэ къышызэуахъг. Клэлэцыкыл джэгуплэр аш къыпэгъунэгъо щагъэлэгъигъ. Къуаджэу дэсхэр къыкъэлэгъэх волейбол ыкы баскетбол ешланэ Мэфэхъаблэ щашынхэу.

Парламентим и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр нэгушлоу

Аш зэрэхигъэунэфыкыгъэх, Косовэ имызакъо, Израиль, Тыркуем, Сирием, Иорданием къарыкъыжыгъэхэ тильэпкъэгъухэр пчыхъэзэхахъэм хэлажъэх. Югослав адигэхэр ятарихъ чыгу къызыкъожыгъэхэр ильэс 20 хъугъэ. Мэфэхъаблэ щыпсэу зышоигъохэм япчагъэ ильэс къес хэхъо. Чылэм изэхъокыныгъэхэр Шыхъэлхъо Аскэр къыхигъэшгъэх. Цэй Адамрэ Шорэ Хусеймэр Комитетим иштихъу тхъылхъэр афигъэшьошагъэх.

Зэгъэпшэнхэр

— Владимир Нарожнэмрэ Шыхъэлхъо Аскэрэ язэфхэсийжхэм тигуапэу тядэлгүү, — къытиягъ Мэфэхъаблэ иадминистраторэу Хасаны Мыхъамэт. — Республиком и Лышихъеу Къумпын Мурат тикъуаджэ къызэрэлтыгъэрэ хагъэунэфыкыгъ. Мыекъопэ районым иадминистрации ипащэу Алексей Петрусенкэми «тхъауягъэпсэу» етэлжы.

Зэкэ къэгүүщүагъэхэм зэгъэпшэнхэр ашыхээ, Мэфэхъаблэ ихэхъоныгъэхэр къыхагъэшгъэх. Шушигъэу щылэр ти-

мэфэхъаблэхэм ядэлгүү. Иныбжыкъэгъум волейбол, гандбол зэршэгъэшгъэр къытогтагъ. Спорт псэуальэхэм ягъэпсынкэ йэпилэгъу афэхъунэу ыгъэгъагъэх.

Ильэс заулэ хъугъэу Мэфэхъаблэ унэхэр щызышыхэрэ унэгүүйтгумэ ягумэки зэхахъэм къышаатыгъ, зэхэцэн юфхэр

Динир зылэжыхээрэм ягушысэхэм уагъэгъуазэ. Къуаджэу дэт мэштийм нэмаз щашынхэу Мыекъуапэ щыщхэри къызэрэхэрэ Хасаны Мыхъамэт изэфхысийжхэм къащыхигъэшгъигъ.

Сабыйхэм ахэхъо

Мэфэхъаблэ унэгъо 62-рэ

ре ильэсым Шъачэ щыкъуагъэхэм якультурнэ псэуальэхэр гъэспыгъэнхэм Цэй Индрыс чанэу хэлэжьагъ. Республиком и Парламент и Тхъаматэ, фэшъхъаф хъакъэхэм бысымыр къапэгъокыгъ.

Мэшэлахь, Тхъэм къегъэхъу. Цэй Индрысрэ ишхъэгъусэу Заремэрэ шьэуипл зэдэлэ: Хъазрэт, Самир, Юсыф, Якуб. Анахыкъэр Якуб. Цыфыбэ унэм къызэрихъагъэр аш шо-гэшэгъон, джэхашьор къызэ-пичихъэ шоигъю янэ зыкырэгэштэлүү.

Бзыльфыгъэ иштихъу. Цэй Заремэ Аскъэлае щыц, инэуасэхэр хъакъэхэм ахэтих, гүшү-иэгъу афэхъузэ регъэблагъэх. Хэкужъым къэзыгъэзжыгъэхэр щылэнгъэм хэгъэгъозэгъэнхэм пыль Унэм ипащэу Гъукъэл Асхъад мэфэхъаблэхэр дэгъошэш.

— Тильэпкъ хэхъоныгъэ фэхъунымкэ къуаджэм егъэжэ-пэшүхэр ышыгъэх, — къытиягъ Гъукъэл Асхъад. — Косовэ къикъыжыгъэхэм республикэм щапгүэхээ шыашьхэр ныисэ афэхъу. Шэуджэн, Тэхъутэмийо, Туцожэ районхэм янагъохэм къарыкыгъэхэ шыашьхэрэхэу Мэфэхъаблэ щапгүэхээ. Владимира Нарожнэр Хасаны нэхэм янагъо фэгушуагъ. Гъэшэгъононгъэр сабый цыклоу Маремэ изекъуакл. Зыкы гынгээ, нэгушлоу цыфхэм къяллыгъ. «Сабийм цыфышүхэр гүкэ къешэх» къытиягъ Стлашы Яхъем. Сайдэ хъакъэхэм нэгушлоу къапэхъоигъ, дахэу, къеклоу зэрэфэпагъэм бысымгуащэр къыгъебаигъ.

Цэй Индрыс купым хэтэу Косовэ къызекъыжым тызэрэ-пэгъокыгъагъэр, нэшх-гүшхэу къэбархэр къызэрэтиятэшгъэхэр тышгүүшагъэп. Ар псеолъэш «ынэл дышъэр пэзы» зыфалорэм фэд. Иунэкъоц зэттиригъэпсихъагъ, псеолъэшэу зэрэштийр ашкэ къеошэ.

Олимпиадэ джэгунхэу 2014-

— Тильэпкъ хэхъоныгъэ фэхъунымкэ къуаджэм егъэжэ-пэшүхэр ышыгъэх, — къытиягъ Гъукъэл Асхъад. — Косовэ къикъыжыгъэхэм республикэм щапгүэхээ шыашьхэр ныисэ афэхъу. Шэуджэн, Тэхъутэмийо, Туцожэ районхэм янагъохэм къарыкыгъэхэ шыашьхэрэхэу Мэфэхъаблэ щапгүэхээ. Владимира Нарожнэр Хасаны нэхэм янагъо фэгушуагъ. Гъэшэгъононгъэр сабый цыклоу Маремэ изекъуакл. Зыкы гынгээ, нэгушлоу цыфхэм къяллыгъ. «Сабийм цыфышүхэр гүкэ къешэх» къытиягъ Стлашы Яхъем. Сайдэ хъакъэхэм нэгушлоу къапэхъоигъ, дахэу, къеклоу зэрэфэпагъэм бысымгуащэр къыгъебаигъ.

Цэй Индрыс купым хэтэу Косовэ къызекъыжым тызэрэ-пэгъокыгъагъэр, нэшх-гүшхэу къэбархэр къызэрэтиятэшгъэхэр тышгүүшагъэп. Ар псеолъэш «ынэл дышъэр пэзы» зыфалорэм фэд. Иунэкъоц зэттиригъэпсихъагъ, псеолъэшэу зэрэштийр ашкэ къеошэ.

Олимпиадэ джэгунхэу 2014-

ТхыльеджапІэм щыхагъэунэфыкІыгъ

Хэкужым къэзыгъэзэжыгъэхэм я Мафэ Гавердовскэ къоджэ тхыльеджапІэу N10-м щыхагъэунэфыкІыгъ.

Непэр Урысыем итарих мын мэфэкІыр 1998-рэ ильэсийн къышегъэжьагъэу пытэу хэуцагъ. Тильэпкэгъухэр Косовам бэу зэхэтхэу къикыжхи, Адыгейим къизагъэзэжыгъэм мэр къышежьагъ.

— Мэфэкэл итаришири юфхъэбэз гъэнэфагъэхэмкэ хэдгээнэфыкІэу хабзэ, — къеуатэ тхыльеджапІэм иофышэй Наталья Алексеевам. — Хэкужым къэзыгъэзэжыгъэхэм я Мафи фэгъэхыгъэ сыхват дгээхъазырыгъ. Тарихъэу пылтыр, къэклюжыкІэу афхуугъэр, къинигъохэу зэпачагъэхэр зышогъэшгэгъонхэм титхыльеджапІэ чагъотэштих.

«Это земля твоя и моя» зыфиорэ тхыль къэгъэльэгъонир, зичыгужь къэзыгъэзэжыгъ.

ТхыльеджапІэм афэгъэхыгъэ видеороликир къэзэрэугъоигъэхэм альэгъунхэ амал ялагъ.

Косовам имызакью, нэмийк къэралыгъохэу Тыркуем, Шам, Иорданием, Израиль къарыкъыжыгъэхэм нэбгырэ мини 2-м ехъу тихэу зэрэшыгъэсэхэрэри къафалотагъ. Унэгъуабэм къэлэццыклюхэр къазэрихъуагъэхэр, юфшэн гъэнэфагъэхэр зэрагъэцаклэхэр, щынэгъэм зэрэхгэзагъэхэр юфхъабзэм къышагъэштих.

Джаш фэдэу, адыгэхэм ямызакью Адыгейим лъэпкэ зэфэшхъафыбэ зэгурьоу зэрэшыгъэсэурэр, ашкэ тишацхэм альэкі къизэрамыгъанэрэр къалиагъ.

**Сурэтир Гавердовскэ тхыль-
еджапІэм къыштырахыгъ.**

Почтэм фэло-фэшлакІэ етПупщи

Урысыем и Почтэ иотделениехэм шышхъэум и 1-м къышегъэжьагъэу онлайн фэло-фэшлакІэ регъажьэ.

Ар абонентхэр яунэ зэришсэхээ электроннэ шыкіэм тетээ почтэм ячайкэ щаубытын амал щылэхъуагъ. Ылпекіэ зэрэштытэгээр — отделением укён, чэзүум ухэтэу операторым уежэн, лъэутхыль птхын, зээгэгыныгъэм къыкіэтхэнхэр.

Джы автоматизацием ишуа-

гъекіэ ар бэкіэ нахь 1ешіх хүргүэ. Хэушхъафыкыгъэ сайтэу aboks.pochta.ru зыфиорэм узихъэкіэ, фэло-фашлам икъебар зэкіэ ижүгъотэцт ыкіи шүүзүү фэе отделением чылпіш шышуубытын шүүлэхъыт. Нэүжүм почтэм укён, лъэутхыльт ыкіи шүүлэхъыт. Ар къизэрамыкью ыкіи

шүүлэхъыт. Мы почтэм щиубытырэ чылпіш зыфэе корреспонденциер, письмэхэр, бандерольхэр цыфрым щынэгъынхэ ыкіи уахътэ зышылэм чиихъынхэ ылъэхъыт.

«Мы проекткіэм почтэм иофшэн изытэт зыкыригъэштих. Ар къизэрамыкью ыкіи

Иэрүфэгъо зэрэштытм цыфхэм уасэ зэрэфашыттм сицыхъэтэль», — къыуагъ Урысыем и Почтэ икъутамэу Адыгэ Республиком щылэм илаштэй Антонина Полухинам.

ІШЬЫНЭ Сусан.

Унэгъуи 120-рэ аупльэкІугъ

Оперативнэ-пэшорыгъэш юфхъабзэу «Іэтахъу» зыфиорэм иятонэрэ едзэгъо фэхъуагъэхэ зэфэхъысажжэхэр Адыгейим хэгъэгу клоці юфхэмкэ и Министерствэ ышыгъяа. Зынбыжь имыкүгъэхэм ягъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо уахътэ зэрифшэшүашэу зэхэшэгъэнэм, сабыйхэм япункіэ зипшээрэлхэр зымыгъэцкіэрэ ны-тыхэр къыхэгъэшгэгъэнхэм ар фэлорышагъ.

Юфхъабзэм къулкыу зэфшхъафхэм ялъыклохэр, хэбзэхъуумаклохэр, АР-м и МВД дэж щызэхашэгъэ Общественне советым хэтхэр хэлэжьагъэх.

Анахъэу анаэ зытырагъэтэгъэр зынбыжь имыкүгъэхэм ялофыгъохэм яподразделениехэм яучет хэт иэтахъохэр арых. Ахэм зырызэу адэгүшыагъэх. Зэкэм-

кли кіэлэ 1этэхуи 170-рэ ыкіи зэгурьоныгъэ зэримыиль унэгъуи 120-рэ аупльэкүгъэх. Зынбыжь имыкүгъэхэм яыгъынкіэ ыкіи япункіэ зипшээрэлхэр тэрээзу зымыгъэцкіэрэ ны-ты 85-мэ административнэ пшэдэхъыгъ арагъэхъыгъ.

Джаш фэдэу пчыхъэм, сыхатыр 10-м ыруж, нахьыжхэр ямыгъусэхэу іэтахъохэр урамым зэрэтетыгъэхэм етхыгъэ материал 15 хэбзэхъуумаклохэм зэхагъэуцагъ.

Юфхъабзэр оклофэ зынбыжь имыкүгъэхэм мэхъянэхэм 5-рэ зэгурьоныгъэ зэримыиль унэгъуи 2-рэ хэушхъафыгъэ профилактическэ учетым хагъеуцагъэх. Тапэки мы юфшэнир лъагъэкотэшт.

Юфхъабзэу «Каникулы с Общественным советом» зыфиорэм къыдыхэлтыгъэ УФ-м хэгъэгу клоці юфхэмкэ и Министерствэ иотделэу Красногвардейскэ районым щылэм зынбыжь имыкүгъэхэм ялофыгъохэмкэ иподразделение икъулкыу-күшэхэмэрэ ОВД-м дэж щылэм Общественне советым итхаматэу Дырбэ Иринэрэ кіэлэ іэтахъохэр аlyklagъэх, профилактическэ зэдэгүшүгъэгъу адашыгъ.

Кіэлэцкүхэм зызагъэпсэфыре лагерэу сабыибэ зэрыс ыкіи зэгурьоныгъэ зэримыиль унагъохэм къарыкыгъэхэр зыдэшыгъэхэм хэбзэхъуумаклохэр къеклонлагъэх. Зынбыжь имыкүгъэхэм япсауныгъэ ыкіи яшынэгъэ щынэ-

гъончыэу щытным, язекуякэ тэрэзным фэгъэхыгъэ зэдэгүшүгъэгъу адашыгъ.

Іэтахъохэм хэбзэгъэуцагъэр амуукохын, аш даклоу ежхэм альэнхыоке бзэджэшагъэхэр зэрамыхъанхэм афешланахъэу анаэ зытырагъэтэн фэе лъэнхыохэм ащаагъэгъозагъэх.

Мыш фээ зэлукіэгъу-зэдэгүшүгъэгъу мэхъянэшко зэряэр, аш яшуагъэкэ хэбзэхъуумагъэхэр нахь макэ зэрхъуухэр лъэнхыохэм къыхагъэштих, тапэки язэдэлжээн агааэптигэнэу зэдэштагъ.

Пцэжье- шэннымкэ зэнэкъохъугъэх

Хъафизэхэу сэкъатныгъэ зиэхэм азыфагу спорт пцэжье-шэннымкэ зэнэкъохъу джырэблагъэ ялагъ. Ар Джэдэжэ районым ит селоу Сергивскэм щыкыагъ.

Юфхъабзэм изэхэшаклоу — хъафизэхэм я Урысыем обществэ и Адыгэ шъольыр организации — зипсайдыгъэ амалхэр зэшыкъохъу цыфхэм мы мафэм гухахъо хагъуатэу агъэконоим иамалхэр чанэу зэрихъагъ.

Жыы къабзэр, зэнэкъохъу зэфэшхъафхэр,

цифхэр гүшүэгъу зэфэхъунхэр,

мэфэкым чэфыгъо хэлъынам,

кіух лъагхэр къагъэлъэгъонхэм фэлорышагъ.

Зэнэкъохъу республикэм ирайон зэфэшхъафхэм сэкъатныгъэ зиэхэм я къарыкыгъэ нэбгыре 13 хэлэжьагъ. Пцэжьеу къаубытгъээм ионтэгъувъэрэ икъыхагъэрэх кізуххэр зэфахъысажжыгъ.

Анахъ пцэжьеу онтэгъу къыхэзьдэгъ Олег

Алексеевым (Тэхъутэмькуюай).

Ятлонэрэ хъугъэ Мыеекуапэ щыщ

Виктор Кузюлиныр. Я 3-рэ

чылпээр къидихыгъ Дмитрий

Исай (Тэхъутэмькуюай).

Анахъ пцэжьеу иныр къэзүбүтгэвэгъэр

Мыеекуапэ щыщ Любовь Шевченкэр ары.

Аш къыкіэлъэкло

Эсадулах Курбановыр (Мыеекуапэ),

Николай Ждановыр яшанэрэ хъугъэ (Мыеекъопэ район).

Адыгэ шъольыр организацием итхаматэу Нэхэх Русльян хъафизэхэу сэкъатныгъэ зиэхэм ацлэхэ Адыгэ Республиком и Лышхъээ Күмпилы Муратэрэ Правительствэмэрэ рэзэнэгъэ гүшүэхъэр афыригъэхъыгъ.

Социальнэу щылэн зыкыхагъотэннымкэ мэхъянэ зиэхэнкъохъу изэхэшэнкъэ ахэр къотэгъу ыкыфхъуцагъ.

**Алексей
ХЛОПОВЫР.**

Адыгэ Республика и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «2018-рэ ильэсүмкэ ыкти 2019-рэ, 2020-рэ ильэсхэм ячэзыу палъэкэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехыллагъ» зыфиорэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм 2018-рэ ильэсүм бэдзэогъум и 16-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «2018-рэ ильэсүмкэ ыкти 2019-рэ, 2020-рэ ильэсхэм ячэзыу палъэкэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехыллагъ» зыфиорэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2017-рэ ильэсүм тигъэгъазэм и 18-м аштагъэу N 109-р зытетэу «2018-рэ ильэсүмкэ ыкти 2019-рэ, 2020-рэ ильэсхэм ячэзыу палъэкэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехыллагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм ихбэзэгъэуцугъэ зэхэгъоягъэхэр, 2017, N 12; 2018, N 3, 5) мыш фэдэ зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэу:

а 1-рэ статьям ия 1-рэ Iахь мыш тетэу къэтагъэнэу:

«1. 2018-рэ ильэсүмкэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет мыш фэдэ ухсэгъэнэу:

Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет пстэумки сомэ мин 17924220.0-рэ хуре хахъо иэнэу къырадзэ, аш хэхъэс сомэ мин 9463091.1-рэ хуре хэбзэхъялъык мыхбэзэ Iахь хахъохэр, сомэ мин 8461128.9-у зэрэмыгъээжъэхъыттар;

Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет пстэумки сомэ мин 19036669.1-рэ харджеу ышынэу;

Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет сомэ мин 1112449.1-м фыщыкленэу.»;

я 8-рэ статьям:

а) ия 1-рэ Iахь ия 1-рэ пункт хэт пчагъэу «2113824.6»-р пчагъэу «2184835.2»-кэ зэблэхъуцугъэнэу;

б) я 2-рэ Iахьым ия 2-рэ пункт мыш тетэу къэтагъэнэу:

«2) зэдагъэфедэрэ автомобиль гъогухэй чыпэ мэхъянэ зиэхэм яшын (ягъеклэжын), ягъецкэлэжын пае чыпэ бюджетхэм сомэ мин 381010.6-рэ хуре субсидиехэр алэклэгъэхъэгъэнхэу.»;

я 9-рэ статьям:

а) ия 7-рэ Iахь хэт пчагъэу «120000.0»-р пчагъэу «70000.0»-кэ зэблэхъуцугъэнэу;

б) я 7¹-рэ статьяр хэгъэхъоцугъэнэу ыкти ар мыш тетэу къэтагъэнэу:

«7¹. 2018-рэ ильэсүм муниципальнэ образованиехэм ябюджетхэр зэфэдиз шыгъэнхэмкэ сомэ мин 63457.8-рэ хуре дотациехэр мырэущтэу атегощгэгъэнхэй:

сомэ мин

муниципальнэ образованиеу «Адыгэхъалэ» 2895.4 муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» 17001.4

муниципальнэ образованиеу «Джэджэ районным» 3099.8

муниципальнэ образованиеу «Мыекъопэ районным» 9123.9

муниципальнэ образованиеу «Кошхэблэ районным» 6934.7

муниципальнэ образованиеу «Красногвардейскэ районным» 6774.7

муниципальнэ образованиеу «Тэххутэмькье районным» 8259.4

муниципальнэ образованиеу «Теуцожэ районным» 5126.9

муниципальнэ образованиеу «Шэуджэн районным» 4241.6»;

в) я 9-рэ Iахьым хэт пчагъэу «1454672.6»-р пчагъэу «1683543.6»-кэ зэблэхъуцугъэнэу;

4) я 11-рэ статьям ия 1-рэ Iахь:

а) ия 1-рэ пункт мыш тетэу къэтагъэнэу:

«1) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «2014 – 2020-рэ ильэсхэм цыифхэм социальнэ 1эпилэгъу ягъэгъотыгъэнэу» зыфиорэм къыдыхэлтыгъэй:

а) мыкомерческэ организацьеу «Адыгэ Республикэм иобщественэ движениеу «Адыгэ Хасэм»;

б) мыкомерческэ организацьеу «Пшызэ къэзэкъядзэм и Мыекъопэ къэзэкъ обществэ» субсидиехэр къафыгъэгъыгъэнхэу;

в) социальнэ тофхъабзэхэр зезихъэрэ организациехэм субсидиехэр къафыгъэгъыгъэнхэу социальнэ фэло-фашэхэр зыгъэцаклэхэу Адыгэ Республикэм исоциальнэ фэло-фашэхэр зэхэзыхъэрэм яреестре

хагъэхъагъэхэм, ау къэралыгъо заказым игъецкэлэн хэмилажъэхэрэм социальнэ фэло-фашэхэр унэе программэм къыщидэлтыгъэхэм язэхэшэн мылькоу пэуягъэхъагъэхэм ёщыгъафыгъэгъэнхэм пае;

г) наркоманхэр ёщыгъэ-псэукэ тэрэzym тезыщэжъэр мыкомерческэ организациехэм субсидиехэр къафыгъэгъыгъэнхэу наркоманхэм язэхэшэн мылькоу агъэлодыгъэхэм ёщыгъафыгъэгъэнхэм пае;»;

б) я 7-рэ пункттыр хэгъэхъоцугъэнэу ыкти ар мыш тетэу къэтагъэнэу:

«7) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «2014 – 2021-рэ ильэсхэм физическэ культурэмэ спортымрэ хэхъоныгъэ ягъэшыгъэнэу» зыфиорэм къыдыхэлтыгъэй:

а) Адыгэ республикэ баскетбол клубэу «Динамо»;

б) Адыгэ республикэ гандбол клубэу «Адыгифым»;

в) Адыгэ республикэ волейбол клубэу «Адыгэя-МКТУ»-м;

г) Адыгэ республикэ футбол клубэу «Зэкъошныгъэм» субсидиехэр къафыгъэгъыгъэнхэу.»;

5) гудзэхэу N 1-р, 8-р, 10-р, 12-р, 14-р, 16-р, 26-р, 27-р мы Законым игудзэхэу N 1-м, 2-м, 3-м, 4-м, 5-м, 6-м, 7-м, 8-м адиштэу къэтагъыгъэнхэу.

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым къячэлэ илэ зыхъэр

1. Официальнэ къызыхаутырэ мафэм щегъэжъа-гъэу мы Законым (а 1-рэ статьям ия 4-рэ пункт хэмийтэу) къячэлэ илэ мэхъу.

2. Официальнэ къызыхаутырэ мафэм щегъэжъа-гъэу мы Законым ия 1-рэ статья ия 4-рэ пункт къячэлэ илэ мэхъу ыкти 2018-рэ ильэсүм мэлынфэгъум и 1-м къыщегъэхъагъэй тээвэрэй азыхагу иль хуягъэ зэфыщытыгъэхэм альээс.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпыйл Мурат

к. Мыекъуапэ,
бэдзэогъум и 19, 2018-рэ ильэс
N 167

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Административнэ хэбзэукононыгъэхэм яхыллагъ» зыфиорэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм 2018-рэ ильэсүм бэдзэогъум и 16-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Административнэ хэбзэукононыгъэхэм яхыллагъ» зыфиорэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2004-рэ ильэсүм мэлынфэгъум и 19-м аштагъэу N 215-р зытетэу «Административнэ хэбзэукононыгъэхэм яхыллагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм ихбэзэгъэуцугъэ, 2004, N 4; 2005, N 5, 8, 12; 2006, N 8; 2007, N 1, 5, 6, 7, 12; 2008, N 6, 7, 11; 2009, N 4, 7, 12; 2010, N 2, 5, 6; 2011, N 7, 8, 11; 2012, N 1, 4, 6, 10, 12; 2013, N 8; 2014, N 2; 2015, N 8, 11; 2016, N 4; 2017, N 6, 10, 11, 12; 2018, N 5, 6) мыш фэдэ зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэу:

я 5-рэ статьям ия 1-рэ Iахь я 9-рэ пункттыр хэгъэхъоцугъэнэу ыкти ар мыш тетэу къэтагъэнэу:

«9) Адыгэ Республикэм игъэцэклэхэр хабзэ икъулыкьюо аттракцион техникэр регистрацие зышигъэрэй:

ыкти ар зэрагъэфедэрэм изытетрэ гъунэ альзынфырэр.»;

я 23¹-рэ статьяр хэгъэхъоцугъэнэу ыкти ар мыш тетэу къэтагъэнэу:

«Я 23¹-рэ статьяр. Аттракцион техникэм игъэфедэнкэ шапхъэхэр зыукъохэрэм

Аттракцион техникэу регистрацие амшыгъэрэ зыгъэфедэхэрэм, джащ фэдэу талон къарамыгъэрэ юф зышигъэрэм – цыифхэм сомэ мини 3, Іэнатэхэм ауялхэм – сомэ мини 5, юридическэ лицэхэм – сомэ мин 30 административнэ тазырэу арагъэты.»;

Мы статьям ия 1-рэ Iахь зигугуу къышыгъэхэм яхэзэукононыгъэхэр ятлонэрэу зышигъэрэм – цыифхэм сомэ мини 5, Іэнатэхэм ауялхэм – сомэ мин 20, юридическэ лицэхэм – сомэ мин 50 административнэ тазырэу арагъэты.»;

я 38-рэ статьям:

а) ия 4-рэ Iахь хэт пчагъэхэр «22 – 25» зы-

фиохэрэр пчагъэхэр «22, 23, 24, 25» зыфиохэрэм кээ зэблэхъуцугъэнхэу;

б) я 4²-рэ Iахьыр хэгъэхъоцугъэнэу ыкти ар мыш тетэу къэтагъэнэу:

«4². Мы Законым ия 23¹-рэ статья къыщидэлтыгъээ административнэ хэбзэукононыгъэхэм яхыллагъээ протоколхэр зэхэзгъэуцохэрэд Адыгэ Республикэм игъэцэклэхэр хабзэ икъулыкьюо аттракцион техникэр регистрацие зышигъэрэм, ар зэрагъэфедэрэм изытетрэ гъунэ альзынфырэр илофышэхэр ары.».

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым къячэлэ илэ зыхъэр

Официальнэ къызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зытешэлкэ мы Законым къячэлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпыйл Мурат

к. Мыекъуапэ,
бэдзэогъум и 19, 2018-рэ ильэс
N 168

Адыгэ Республикэм Йофшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъээрэ и Министерствэ иунашъу

Сэкъатныгъэ зиэ къэлэцыклюхэм художественэ творчествэмкэ яя XI-рэ республикэ фестивалэу «Шаг навстречу!» зыфиорэм изэхэшэн ехыллагъ

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «2014 – 2020-рэ ильэсхэм цыифхэм социальнэ 1эпилэгъу ягъэгъотыгъэнэу» зыфиор Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2013-рэ ильэсүм шэклогъум и 29-м ышыгъэ унашьоу N 285-р зытетмкэ аухэснэгъэр гъэцэлэгъэнэм тегъэпсихъагъэу **унашъо сэшы:**

1. Сэкъатныгъэ зиэ къэлэцыклюхэм художественэ творчествэмкэ яя XI-рэ республикэ фестивалэу «Шаг навстречу!» зыфиорэр зэрээхэхэштим ехыллагъэ положениер мы унашъо игуадээ диштэу ухсэгъэнэу.

2. Къэлэцыклюхэм, бзыльфыгъэхэм, унашъо яоф-

— къащыхаутынм пае мы унашъо гъэзетхэу «Советскэ Адыгейим», «Адыгэ макъэм», мазэ къэс къыдэлтырэ официальнэ тедзэгъо «Адыгэ Республикэм ихбэзэгъэуцугъэ зэхэгъоягъэхэр» зыфиорэм алэклэгъэхъанэу.

4. Мы унашъо зэрагъэ

Искусствэмрэ зэкъошныгъэм игьогухэмрэ

«Ошъогур. Хыр. Ошъуапщэхэр»

Кырым исурэтышхэм ялэпээсэнэгъэ зыщзыгъэгъуазэхэ зыштоигъохэр Кьюкыплем щыпсэурэ лъэпкъхэм яискусствэхэмкэ Кыралыгъо музееу Мыеекъуапэ дэтэм кыщызэуахыгъэ къэгъэлэгъоним зэхэшаклохэм кырагъэблагъэх.

«Ошъогур». Хыр. Ошъуапщэхэр» зыфилорэ къэгъэлэгъоним икъизэуухын фэгъехыгъэ зэхахъэм музейм ишащэу Күшү Нээфсэт, Адыгэ Республикаем культурэмкэ и Министерстве иотдел ишащэу Шэуджэн Бэлэ, Адыгэим инароднэ сурэтышхэу Бырсыр Абдулахъ, Кырым кынкыгъэ сурэтыш купым ишащэу Николай Дудченкэр, сурэтышхэу Елена Молчанов-Дученкэр, Кырым итхакло альманаху «Дунаим иображен» зыфилорэр кыдэзэгъэйкырэ купым хэтэу, Адыгэим фэгъехыгъэ аэрэ едзыгъор кызыхыгъэхэм ащащэу Андрей Осташкэр, нэмийкхэри кыщыгущиагъэх.

2015-рэ ильэсийм Севастополь икъиркэе щызэхажэжкыгъэ сурэтышхэм ятворческа куп хэхъагъэх Кырым щыкъирохэу

живописым ялэпээсэнэгъэ кынкыгъэгъэльягъохэу Николай Дудченкэр, Игорь Шипилинэр, Елена Молчановар, Рамазан Усиновыр,

Даниил Волковыр, Мария Чепелевар, Александр Тюнкинэр.

Сурэтихэр тыкъэзыуухъэрэ чыопсым щашыгъэх. Дунаим

епллыкъеу фырыяэр ягупшысэхэм кыащыраотыкы. Ошъогур кыргыу, ошъуапщэхэм зэльякугъеу сурэтихэм кыагъэльягъо. Ошъогур нэппээгъум кырагъеуцозэ, хым изытет лъэлэсих.

Хыр мэуальэ, күшүхъэм ылъапсэхэм «заредзы», жыбыгъеу кыепщэрэм хым иорхэр зэрхэхэх. Хым инэпкъхэм уадэгүшүэш пшо-игъо сурэтихэм уяпплы. Сурэтыш цэрыгохэу Бырсыр Абдулахъ, Эдуард Овчаренкэм, Стась Юрэ кызэрэтауагъэу, Кырым ичыонпс идэхагъэ Иофшиагъэхэм ахэолъагъо. Николай Дудченкэр кызыщымытхуягъеу исурэтихэм үүпкъеу кыатегүшүэш. Искусствэм ыбээ гуригъошоу ельтыэ.

Кыгъэлэгъонир шышхъэум и 26-м нэс музейм щыкъошт.

Сурэтихэр музейм кынкытхыгъэх.

Зэхэзыщагъэр
ыкъи кынкытхыгъэйкырэр:

Адыгэ Республикаем лъэпкъе Кыралыгъо музееу Мыеекъуапэ дэтэм кынкытхыгъэйкырэр и Комитет иамалхэмкэ и Комитет

Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыиэр:
385000,
къ. Мыеекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къайхырэр А4-къэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчыагъэйкэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтээ, шрифттыр 12-м нахь цыкъунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхъагъэхэр редакцием зэхэгъэйкожых.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зындаушыхъятыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын Иофхэмкэ, телевидение Иофхэмкэ ыкъи эзэлъиэсикэ амалхэмкэ и Министерстве и Темир-Кавказ чыпэгъэлэгъэшап, зэраушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зындаушыхъятыгъэр
ОО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэхэзыщагъэр
4074
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2198

Хэутынм узьчижтэхэнэу щыт уахтэр
Сыхъатыр
18.00
Зындаушыхъятыгъэр
уахтэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шыкъиэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шыкъиэр
игуадзэр
Мэшлэкъо
С. А.

Пишэдэгъижь зындаушыхъятыгъэр
Хуурмэ
Х. Х.

Тизэйукэгъу гъэшгэгъонхэр

Шъукъеблагъэх адыгэ джэгум

Мыеекъуапэ изыгъэпсэфырэ парк игупчэ адыгэ джэгушо непэ щыкъошт. Кыбэртэе-Бэлькъарым, Кыэрэшэе-Щэрджэсэм, Краснодар краим, Урысыем инэмийк шъольырхэм, Іэкыб кыралыгъохэм кыарыкыгъэхэр лъэпкъ зэхахъэм хэлэжъэштих:

Республикэ общественнэ двинжеу «Адыгэ Хасэм» иныбжыкъэ кытамэ кынкытхэм зыфхъугъэ юфхъабзэр зэрэкъошт шыкъим Адыгэ Хасэм

шытегүшыагъэх. Шъхэлэхъо Аскэр, Лымыщэкъо Рэмэзанэ, Кыуижъ Кыэпльянэ, Кыумпыл Тлахыр, Элдарэ Анзор, нэмийкхэм кыауагъ адыгэ кыашъом,

лъэпкъ шэн-хабзэм, адыгэ биракъим зэльяпкъэгъуухэр зэфашхэх, лъэпкъеу кытхэхэм нахышиоу ташлэх хуугъэ. Зэхахъэр гъэшгэгъон хуушт, пчыхъэм си-

хьатыр 6-м аублэнышъ, 10-м аухышт.

Ныжжым емылтыгъэу пчыхъэхахъэм хэлажъэхэ зышоингъохэр рагъэблагъэх.

Купэу «Кыыблэр»

Ешгэгъуухэр кызээкээлъэх

«Чайка» Песчанокопское – «Зэкъошныгъ» Мыеекъуапэ – 1:0.
Я 44-рэ такыкъым «Чайкэм» тикъэлапчээ 1эгуаор кынкытхэм.

«Зэкъошныгъэм» итренер шхъалеу Ешыгоо Сэфэрбый зэрилтийтэрэмкэ, Адыгэим икомандэ бэрэ ыгэлкэ ильтигъ. Александэр Еркиним, Денис Крыловым, Антон Мамоновым 1эгуаор хягъэм радзэнымкэ чыпэлэшү итыгъэх. Рэмэзан Мартинович «Чайкэм» икъэлапчээ благъэу еклю, лъэшэу дэуагъ, ау кылэлэпчээлүүт 1эгуаор кынкытхэмээзэж.

«Чайкэм» иешлакло тиухъумаклохэм аашыц кынкытхэм, 1эгуаор 1экихыгъ, шапхъэхэр ыукуягъэх нахь мышъими, тикъэлапчээ 1эгуаор кынкытхэмээзэж судьям хилъятах, 1:0-у тштуяхыгъ. Шышхъэум и 3-м купэу «Кыыблэм» зэрэшешагъэхэр зэтэгшэш.

«Динамо» Краснодар – СКА – 3:1, «Черноморец» – «Спартак» Вл – 2:2, «Волгарь» –

«Академия» – 2:1, «Биолог» – «Динамо» Ставрополь – 1:1, «Спартак» Нч – «Легион» – 1:1, «Ангушт» – «Мэшлэкъу» – 0:0.

Урысыем и Кубок кынкытхэмээзэж фэгъехыгъэ ешгэгъур непэ Мыеекъуапэ щыкъошт. Финалым и 1/64-м хэхъэрэ зэнэхъокъум «Зэкъошныгъэм» «Черноморец» Новороссийск республикэ стадионым щыкъиэрэшт. Ешгэгъур пчыхъэм сихъатыр 7-м аублэшт.

Урысыем изэнэхъокъу ханхъэрэ ешгэгъур шышхъэум и 11-м купэу «Кыыблэм» щыкъоштых. «Зэкъошныгъэм» СКА-м Мыеекъуапэ щыкъиэрэшт.

Нэкүубгъор зындаушыхъятыгъэр
ЕМТЫЛН Нурбай.